

VEGYESEK.

A villa eredete hazánkban. A villa, okiratainkban legelőször 1374-ben (Magyar-nemz. múzeum Vég helyi gyűjt.) fordul elő. Nagy Lajos királynak az egri káptalanhoz intézett parancsa ez, mely Selpi Pál fia András kérelmére tanuvizsgálatot rendel el arról, igaz-e? hogy ő 10 évvel ezelőtt, Visontai Imre fia Imrének kölcsön adott: 132 arany frtot; 2 megezüstözött kést; 4 ezüst kanalat, 2 „az olaszok (secundum morem latinorum) szokása szerint, az étkezés kényelmére alkalmazott (pro comodo comestionis aptas) ezüst kis villát“ (furcas); 1 kardkötőt 45 frtnyi és ruházatát 10 márkányi értékben. A villának ez a gondos körülírása azt árulja el, hogy az még akkor igen szokatlan lehetett nálunk, kétségtelenné teszi továbbá azt is, hogy Olaszországból került hozzánk, ahol azzal őseink, valószínűleg Nagy Lajos nápolyi hadjárata alkalmával ismerkedhettek meg, mert hiszen Selpinek is, már 1364-ben birtokában volt a két villa.

T. K.

Magyar vadászó ölyvök és sólymok Belgiumban. Mária királyné, II. Lajos király özvegye, 1550 június 14-én (Brüsszeli Okmtár. II. 224. l.) Belgiumból Turnhout várából tanácsosát: Eyczinger Ulrik bárót, ismételten felszólította, hogy részére Magyarországon, még pedig a nyitrai püspökségben, néhány vadászó ölyvöt (Blawfuess vogl) szerezzen. Ugyanekkor a királyné e végből magának a nyitrai püspöknek: Thurzó Ferencznek is írt. Az elmúlt években — úgymond — szíves volt a nyitrai püspökségből, az ő multságára néhány ölyvöt (accipitres) fogatni; most megint szüksége lévén ilyenekre, azoknak beszerzésével Eyczinger bárót bizta meg, a nyitrai püspökségből, mert az ottani ölyvök kiválóbbak és sokkal magasabban röpkülnek. Szíves támogatását kéri, sőt ha esetleg ezeken kívül még más magasan repülő szelid és kitautított madara volna kéznél, azokból is kettőt kér megküldetni.

A nyitrai püspök vadászó madarainak messze földön jó híruk volt. Miksa király 1564 május 15-én (Archiv für Oest. Gesch. XXI. 225) szintén a püspököt kérte meg, hogy részére néhány szép ölyvöt és sólymot (Plawfuess vund Falcken) fogasson.

T. K.

A megyei házi pénztárak kiadásai az 1791/2., 1801/2. és 1825/6. években. A helytartótanács számvevőségének 1826 márczius 5-éről keltezett kimutatása (Orsz. Levéltár 1825/6. évi orsz.-gyűlési iratok) szerint Magyarország összes vármegyéi, házipénztáraik terhére, a következő kiadásokat irányozták elő: